

راهی به درازنای تاریخ

اصلاحات اجتماعی و اقتصادی سوئد در عصر پالمه - بخش چهارم

کشور سوئد در اوایل قرن بیستم در زمره فقیرترین کشورهای اروپایی بوده است. اکنون بر اساس آمار بین المللی و ارزیابی سازمان های بی طرف، یکی از پیشرفته ترین کشورهای صنعتی جهان بوده و مردم آن از بالاترین سطح رفاه زندگی برخوردارند. این دگرگونی نتیجه مبارزات درازمدت جنبش کارگری و سندیکایی و نیز سیاستگذاری سوسیال دموکراسی در این کشور است. این نیروها توانسته اند آزادی، برابری و عدالت اجتماعی را در این کشور نهادینه کرده و راه رشد و پیشرفت جامعه را هموار کنند. هدف از این نوشته نگاهی درونی به روابط و مناسبات جاری در سوئد و شناخت عواملی است که آن جامعه را به سوی پیشرفت سوق داده است.

مهندس مجتهد حسینی - سوئد
contactmnh@yahoo.com

در سال ۱۹۶۹ «اولاف پالمه» در ۴۲ سالگی به رهبری حزب سوسیال دموکرات برگزیده شد و تا آخر عمرش در این پست باقی ماند. او طی سال های ۱۹۶۹ تا ۱۹۷۶ و همچنین ۱۹۸۲ تا ۱۹۸۶ نخست وزیر سوئد بود. پالمه در سال ۱۹۸۶، زمانی که در پست نخست وزیری خدمت می کرد، هنگام نیمه شب در یکی از خیابان های مرکزی استکهلم به دست فردی ناشناس ترور شد. پالمه به همراه همسرش و بدون داشتن گارد محافظ پیاده از سینما عازم منزلش بود. دوران اولاف پالمه نیز دوران رونق اقتصادی، شکوفایی اصلاحات اجتماعی و بسط و گسترش سیاست های رفاهی و بشردوستانه بسیاری بوده است.

پالمه به خاطر فعالیت های صلح دوستانه اش در سطح بین المللی معروف و مورد احترام بود.

اولاف پالمه در یک سخنرانی انتخاباتی در سال ۱۹۸۲ گفت من یک سوسیالیست دموکرات هستم که با خشونتی به آن افتخار می کنم. من وقتی چنین (سوسیال دموکرات) شدم که در سفری به گوشه و کنار هند، چهره وحشتناک فقر را در کنار ثروت های باورنکردنی مشاهده کردم. من وقتی چنین شدم که فقر تحقیرکننده بیشتری را در ایالات متحده (امریکا) نیز به چشم خود دیدم.

در اوایل دهه ۱۹۷۰ دولت خدمات دندانپزشکی را بر عهده گرفت و با ایجاد مراکز دندانپزشکی دولتی به نام «دندانپزشکی خلی» در سراسر سوئد به همه شهروندان امکان استفاده از خدمات بهداشتی درمانی را اهدا کرد. این خدمات که با هزینه ای مناسب ارائه می شد در بهداشت و درمان و سلامت

دندان ها در سوئد بسیار موثر بوده است. خدمات رایگان «دندانپزشکی خلق» برای کودکان و جوانان زیر ۱۸ سال باعث شده است نسل جوان و نوجوان امروز سوئد صاحب سالم ترین دندان ها در جهان باشد. پارلمان سوئد تا سال ۱۹۷۱ دارای دو شورا بود که نمایندگان شورای اول از سوی شورای استان ها به طور انتصابی انتخاب می شدند. با تغییر قانون در سال ۱۹۷۱، پارلمان تنها از یک شورای مستقل تشکیل می شود که همه نمایندگان مستقیماً از سوی مردم برگزیده می شوند.

در سال های ۱۹۶۰ تا ۱۹۷۰ برنامه های رفاهی گوناگونی برای بهبود محیط کار و نیز بازسازی قوانین کار به تصویب رسید. مهم ترین آنها قراردادی بود که کارفرمایان را مجبور می کرد در تصمیم گیری های مربوط به اشتغال با کارکنان همفکری و مشورت داشته باشند. این قرارداد که به «ام-ب-ا» معروف شده بود با مخالفت سخت کارفرمایان روبه رو شد اما سرانجام به تصویب رسید و مرزهای دموکراسی را تا درون محیط کار نیز گسترش داد. در سال ۱۹۷۰ قانون جدید ۴۰ ساعت کار در هفته به تصویب رسید و چند سال بعد پیشنهاد عضویت نماینده ای از کارکنان در هیات مدیره شرکت ها و موسسات تولیدی به صورت قانون درآمد. در سال ۱۹۷۳ قانون محافظت از استخدا به اجرا درآمد. بر اساس این قانون، حق اخراج کارگران و کارکنان از کارفرمایان گرفته شد. طبق این قانون هرگاه موسسه یا شرکتی به خاطر بی نیازی از نیروی کار مجبور باشد کسی را اخراج کند، باید به ترتیب کسی اخراج شود که کمترین سابقه کار را در آنجا داشته است. به عبارت دیگر کسی که آخر آمده است اول اخراج می شود. در همین سال قانون پنج هفته تعطیلی سالانه نیز به اجرا گذاشته شد.

در سال ۱۹۷۴ قانون سقط جنین نیز دگرگون شد و داروهای پیشگیری از بارداری با نظر مراکز بهداشتی به طور رایگان در اختیار همه قرار گرفت. بر اساس قانون جدید انجام سقط جنین تنها با اجازه مادر امکان پذیر است. قبل از هر

سقط جنینی باید مشاوره پزشکی و روانی با متقاضی صورت گرفته و در صورت وجود دلایل منطقی اجازه سقط جنین داده شود. از ۱۹۷۵ برای کلیه کودکان شش ساله مراکز پیش دبستانی دولتی دایر شد که کودکان را به طور رایگان برای ورود به مدرسه آماده می کند. در همین سال قانون بیمه والدین (پدر و مادری که صاحب فرزند می شوند می توانند به طور نوبتی جمعاً به مدت ۱۸ ماه در خانه مانده و از فرزند خود مراقبت کنند) تصویب شد. در صورتی که این افراد شاغل باشند طی این مدت تا ۸۰ درصد حقوق ماهانه خود را دریافت می کنند. افراد غیرشاغل نیز دارای حقوق ماهانه ویژه ای در این مدت هستند. پس از ترور اولاف پالمه در سال ۱۹۸۶ پست نخست وزیری به «اینگور کارلسون» رسید.

در دوران نخست وزیری اینگور کارلسون اصلاحات اجتماعی ادامه یافت. بارزترین تغییرات در دوره نخست وزیری او شرکت بی سابقه زنان در امور اجرایی و قانونگذاری کشور بود. در انتخابات پارلمانی سال ۱۹۹۴ نیمی از کاندیداها سوسیال دموکرات ها که در برهه های انتخاباتی معرفی شده بودند، زن بودند و برای اولین بار در این سال نیمی از پست های وزارتی دولت سوسیال دموکرات ها به زنان تعلق گرفت. برنامه های حفاظت از محیط زیست نیز در دوره آقای کارلسون پیشرفت قابل توجهی داشت.

«اگر می خواهیم به رشد اقتصادی مان ادامه دهیم... باید یاد بگیریم رفاه مادی خود را با مراقبت از طبیعت و محیط زیست هماهنگ کنیم.» این سخنان را آقای کارلسون در کنفرانس سازمان سراسری سندیکاهای در سال ۱۹۸۶ ایراد کرد. این سخنرانی سرآغاز کوشش هایی بود که از آن پس برای بهداشت محیط زیست به کار گرفته می شد. در سال ۱۹۸۸ برنامه بی مدون برای پیشگیری از آلودگی هوا به تصویب رسید. در نتیجه سیاست های زیست محیطی و به کارگیری برنامه های علمی و قابل انجام، کشور سوئد توانسته است به طور نسبی بهترین اقدامات را در پیشگیری از آلودگی زمین، هوا و آب این کشور انجام دهد و این بسترهای زندگی انسان را پاک و نسبتاً سالم نگه دارد. اکنون بیش از ۷۰ درصد آلودگی هوا در سوئد آلودگی هایی است که توسط باد از آلمان به این کشور سرازیر می شود. با این حال استکهلم یکی از شهرهای بزرگ جامعه صنعتی است که دارای هوایی نسبتاً پاکیزه است. این شهر تنها پایتخت کشور صنعتی است که در آب های آزاد شهری آن می توان ماهیگیری کرد. پاکسازی و حفاظت از محیط زیست نیز دستاوردی است که به برکت قوانین درست و بجا و نیز احساس مسوولیت نسبت به زندگی و سلامت شهروندان و نسل های آینده امکان پذیر است.

کارنامه اندیشه-۱

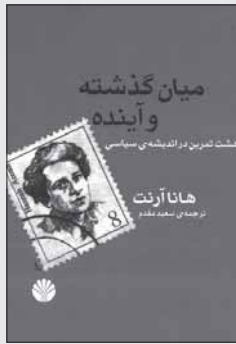
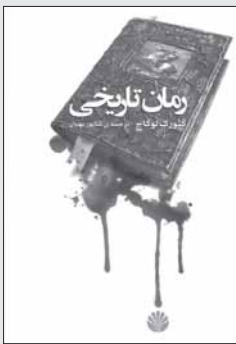
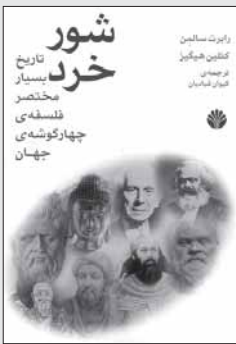
تاریخ را به یک تجربه توده ای تبدیل می کند. این آگاهی جدید تحول یافته نویسندگان را واداشت در باره این مساله تامل کنند که جهان معاصر چگونه شکل گرفت. نشر اختران رمان تاریخی را با تیراژ ۲۰۰۰ نسخه و قیمت ۹۵۰۰ تومان چاپ کرده و نشر ثالث آن را با تیراژ ۲۰۰۰ نسخه و قیمت ۱۲۵۰۰ تومان راهی بازار نشر کرده است.

شور خرد کتابی است که با همکاری یک زوج فیلسوف نگاشته شده است. رابرت سالمن استاد دانشگاه نگراس است که بیش از ۴۰ کتاب در زمینه فلسفه چاپ کرده است و در این زمینه شهرت دارد. او در سال ۲۰۰۴ چشم از دنیا فرو بست. همسر او کاتالین هیگینز نیز استاد فلسفه دانشگاه نگراس است. در این کتاب مولفان تفکر و تحولات فرهنگ های مختلف را در طول دوره ای نزدیک

به چهار هزار سال بررسی کرده اند. چنین کتابی به ضرورت باید ساده باشد که این کتاب نیز چنین است، اما خوشبختانه ساده انگارانه نیست. در این کتاب تاریخ فلسفه به شکل واضح و روشنی نشان داده می شود. این دو نویسنده تلاش کرده اند در کتابی موجز به ایده محوری تاریخ فلسفه بپردازند. کتاب آنها گستره عظیمی از اندیشه ها را در بر گرفته است و همین نکته آنها را در مخاطره قرار می دهد اما این دو متفکر به این موضوع آگاه هستند و بر نکاتی انگشت گذاشته اند که نقاط ضعف کتاب هایی از این دست را رفع می کند.

نشر اختران شور خرد را با تیراژ ۲۰۰۰ نسخه و قیمت ۳۵۰۰ تومان به چاپ رسانده است.

نشر اختران

کرده اند. نشر ثالث و نشر اختران نیز ناشران این کتاب هستند. شاپور بهیان در مقدمه خود آورده است: لوکاج بنا را بر این می گذارد که انسان موجودی است جامع و هنگام بررسی او باید همه ابعاد وجودش را اعم از اجتماعی، سیاسی، زیستی، اقتصادی و از این قبیل در نظر گرفت و فرو کاستن وجود او به یکی از این ابعاد کار اشتباهی است. عامل این فروکاهی، سرمایه داری است. به عقیده لوکاج نویسنده رمان باید همان قاعده ای را رعایت کند که حماسه پرداز عصر کهن در نظر هگل رعایت می کرد. در واقع، او هم باید انسان را در کلیت خود نشان دهد و هم جهان او را در این کلیت... در رمان تاریخی لوکاج به جریانی اشاره می کند که طی آن انقلاب فرانسه، جنگ های انقلابی و صعود و سقوط ناپلئون برای اولین بار

است: اتوریته چیست؟، آزادی چیست؟، بحران در آموزش و تربیت، حقیقت و سیاست، مفهوم تاریخ، باستانی و مدرن و... این کتاب را نشر اختران با تیراژ ۲۰۰۰ نسخه و قیمت ۶۶۰۰ تومان روانه بازار کتاب کرده است.

رمان تاریخی با دو ترجمه گئورگ لوکاج نیز در ایران به خوبی شناخته شده است و آثاری از او به فارسی ترجمه شده است. پیش از این محمدجعفر پوینده کتاب «تاریخ و آگاهی طبقاتی» را در سال ۱۳۷۷ ترجمه کرده بود. اکنون «رمان تاریخی» که از جمله کتاب های مهم لوکاج است با دو ترجمه همزمان راهی بازار نشر شده است. امید مهرگان و شاپور بهیان ترجمه هایی از این کتاب ارائه

میان گذشته و آینده

هاننا آرنست از آن دست متفکرانی است که خوشبختانه در ایران آثار مهمش ترجمه شده است. خوشونت و انقلاب «عزت الله فولادوند»، توتالیترایسم (محسن ثلاثی)، اندیشیدن و ملاحظات اخلاقی (عباس باقری) از جمله کتاب هایی از آرنست است که به فارسی ترجمه شده است. اینک کتاب «میان گذشته و آینده» با عنوان فرعی هشت تمرین در اندیشه سیاسی با ترجمه سعید مقدم در اختیار خوانندگان قرار گرفته است. البته آرنست کتاب های مهم دیگری نیز دارد که امیدواریم در آینده چاپ شود. کتاب هایی همچون «وضعیت انسانی»، «ابتذال شر». آرنست در مقدمه کتاب «میان گذشته و آینده» توضیح داده است این کتاب شامل هشت رساله یا تمرین در اندیشه سیاسی است. به زعم آرنست «اولین چیزی که به آن توجه خواهیم کرد این است که نه تنها آینده- موج آینده- بلکه گذشته نیز باید نوعی «نیرو» تلقی شود، نه همچون تقریباً تمام استعاره های ما، یعنی باری که انسان باید بر دوش کشد، و زندگانی می تواند و حتی باید در پیشرویی خود به سوی آینده از سنگینی ملال آور آن رها شوند. به قول فاکتر، گذشته هنوز نمرده است، گذشته حتی هنوز نگذشته است. انسان از آن رو که در زمان قرار داده شده است تا جایی که انسان ایستادگی می کند جریان زمان بی اعتنا به زمان افعال تفکیک می شود.» کتاب شامل هشت فصل است که عنوان برخی از این رساله ها چنین